

Підсумки адаптації учнів 5 класу до навчання в гімназії

Згідно з річним планом роботи гімназії, планом внутрішкільного контролю на 2023-2024 навчальний рік, з метою виявлення об'єктивної картини про результати успіхів і прорахувань у початкових класах та запобігання неуспішності у подальшому навчанні, формування належної самооцінки учнів, визначення напрямків спільної роботи вчителів-предметників, дотримання принципу наступності освітніх вимог протягом вересня - грудня адміністрацією гімназії вивчався процес адаптації учнів 5 класу в школі II ступеня в умовах впровадження нового Державного стандарту базової загальної середньої освіти. Під час вивчення стану адаптації учнів 5 класу до навчання в основній школі відвідувалися уроки, було проведено анкетування учнів та моніторинг якості знань.

Перехід учнів з початкової в середню ланку школи - одна з педагогічно найбільш складних проблем, а період адаптації в 5-му класі - один з найважчих періодів шкільного навчання. В останні роки в педагогічній і психологічній літературі багато говориться про складності цього періоду навчання, що він став сприйматися мало не як об'єктивна криза розвитку дітей 9-10 років, що породжує серйозні педагогічні проблеми. Підстав для такого твердження більш ніж достатньо: стан дітей у цей період з педагогічної точки зору характеризується низькою організованістю, іноді недисциплінованістю, зниженням інтересу до навчання та її результатами, з психологічної - зниженням самооцінки, високим рівнем ситуативної тривожності. Це означає, що збільшується число дітей, що зазнають значні труднощі при навчанні та адаптації до нових умов організації навчального процесу. Для них особливо важлива правильна організація адаптаційного періоду при переході з початкової школи в середню ланку. Тому увага педагогічного колективу школи, повинна бути направлена на забезпечення якості освіти як умови сталого розвитку шкільного співтовариства, постійно зростати увага до проблем адаптації школярів. Перехідний період з початкової школи в основну позначається на всіх учасників освітнього процесу: учнів, педагогів, батьків, адміністрації школи, фахівців психолого-педагогічної служби. Часто наслідки бувають негативними, що обумовлено:

- зміною соціальної обстановки;
- зміною ролі учня;
- збільшенням навчального навантаження;
- зміною режиму дня;
- різницею систем і форм навчання;
- нестиквою програм початкової й основної школи;
- відмінністю вимог з боку вчителів-предметників;
- зміною стилю спілкування вчителів з дітьми.

Спостереження за учнями, спілкування з ними в цей період показує, що вони дуже розгублені, не можуть зрозуміти, як будувати стосунки з педагогами, які вимоги обов'язкові для виконання - до школяра вперше пред'являється багато вимог з боку багатьох людей. На п'ятикласника

обрушується потік інформації з незрозумілими для нього словами, термінами. Є і така категорія дітей, які в силу свого емоційного стану, створюють безліч організаційних труднощів.

Перехід з початкової до середньої школи викликає збільшення навантаження на психіку дитини. Психологічні і психофізіологічні дослідження свідчать, що на початку навчання в 5-му класі школярі переживають період адаптації до нових умов навчання, багато в чому схожий з тим, який був на початку навчання в першому класі. Це виявляється в зростанні тривожності, зниженні працездатності, підвищеній сором'язливості, чи навпаки, «розкнутості», неорганізованості, забудькуватості.

Отже, успішність переходу від молодшої до середньої школи забезпечується врахуванням наступності й перспективності в розвитку дітей на цих суміжних освітніх ланках, зокрема цілеспрямованим формуванням у них психологічного механізму, що дозволить адекватно прийняти нову ситуацію діяльності і спілкування напередодні кризового періоду – психологічної готовності до навчання в основній школі. Це дозволить запобігти проявів підліткової дезадаптації; сприятиме підвищенню потенціалу загального психічного розвитку дитини, її повноцінному особистісному розвитку, забезпечить подальшу успішність у навчанні.

Учні 5 класу доволі згуртовані та організовані, об'єднані спільними інтересами. Учні класу навчаються із задоволенням, активні, виконують вчасно домашні завдання, на уроках дисципліновані.

Проводячи опитування «Ставлення до навчальних предметів» виявлено, що учні вивчають з інтересом наступні предмети:

трудове навчання – 6 учнів, музичне мистецтво – 6 учнів, образотворче мистецтво – 6 учнів, українська мова – 9 учнів, українська література – 9 учнів, математика – 10 учнів, німецька мова – 9 учнів, англійська мова – 10 учнів, історія – 10 учнів, природознавство – 8 учнів, фізична культура – 8 учнів.

Байдуже відносяться, до наступних предметів:

Німецька мова – 1 учень, математика – 1 учень, історія – 1 учень, трудове навчання – 5 учнів, образотворче мистецтво – 2 учні, музичне мистецтво – 5 учнів.

Не люблять такі предмети:

трудове навчання – 2 учні, образотворче мистецтво – 4 учні, українська мова – 2 учні, українська література – 2 учні, математика – 1 учень, німецька мова – 2 учні, англійська мова – 2 учні, історія – 1 учень, природознавство – 2 учні, фізична культура – 1 учень.

Більшість учнів, згідно опитування, не встигають за вчителем, хвилюються під час відповіді та виконання завдань біля дошки, не впевнені в тому, що добре запам'ятовують навчальний матеріал.

Спілкуючись з батьками, виявила, що ніяких вагомих труднощів у навчанні їхні діти не мають, і що інколи батькам не вистачає часу, деяким – терпіння, а іншим педагогічних знань для навчання та виховання дітей.

Більшість дітей у класі з повних сімей, проте є родина, де вихованням дитини займається тільки мати. Батьки класу приділяють належну увагу навчанню та вихованню дітей, відвідують батьківські збори, допомагають класному керівникові.

Загалом стосунки в колективі товариські, толерантні, приятельські. Діти можуть організовувати самостійно справи, підтримувати одне одного й допомагати.

Спостерігаючи за п'ятикласниками спостерігається, що дітям у школі цікаво: вони прагнуть бути активними, розумними, вони хочуть, щоб їх побачив, оцінив новий учитель і помітив у них усе найкраще. Більшість дітей переживає перехід у основну школу як важливий крок у своєму житті. Деякі пишаються тим, що вони подорослішали, інші мріють розпочати «нове життя». Адаптація в 5-му класі багато в чому схожа з адаптацією в 1-му класі. Що викликає стрес у п'ятикласників? Різкі зміни умов навчання, різноманітні та більш ускладнені вимоги, які ставлять до дітей середньої навчальної ланки, навіть зміна «статусу» в початковій школі на «наймолодшого» в середній – усе це є досить серйозним випробуванням. У цей період діти можуть стати невідомими: тривога, боязкість чи, навпаки, розв'язність, надмірна метушливість, збудження охоплюють їх. У зв'язку з цим у них може знизитись працездатність, вони можуть стати забудькуватими, неорганізованими.

Ми, учителі, також проходимо період адаптації: нам потрібно запам'ятати нових учнів, вивчити їхні особливості, переключитися на роботу з п'ятикласниками, враховуючи основні психологічні особливості дітей цього віку. І чим швидше ми, педагоги, і учні знайдемо ті спільні шляхи, тим швидше пройде адаптація в учнів 5-го класу.

У закладі освіти постійно проводиться робота для покращення адаптації учнів 5 класу, а саме: психологічний супровід учнів у період адаптації, практичним психологом Глаголою Н.Д. спільні з батьками заходи до Дня Святого Миколая, класним керівником 5 класу Реметою М.В. Дня знань, спортивних змагань, вчителем фізичної культури Глаголою Н. Д., педагогом-організатором Глуханіч А.Е. та класним керівником, благодійних ярмарків, адміністрацією закладу освіти та класним керівником, заняття з учнями 5 класу в період адаптації. "Я, ти, ми - друзі назавжди", класний керівник, тренінг "Я - частинка класу", психологом гімназії Глаголою Н.Д., загальношкільне спортивне свято «Тато, мама, я – спортивна сім'я», круглий стіл довіри, зустріч п'ятикласників із адміністрацією гімназії та інше.

Провівши діагностику учнів у середині навчального року, отримано наступні результати.

За опитувальником «Вивчення особистісної адаптованості школярів» виявлено такі результати:

Дуже високий рівень адаптації виявлено в 1 учня класу з 11 присутніх, що становить 9%;

Високий рівень адаптації виявлено в 4 учнів класу з 11 присутніх що становить 36,4%;

Середній рівень адаптації виявлено в 2 учнів класу з 11 присутніх що становить 18,2%;

Деадаптованість виявлено у 2 учнів класу з 11 присутніх, що становить 18,2%;

Низький рівень адаптації виявлено в 0 учнів класу, що становить 0% ;

Неадаптованість виявлено у 2 учнів класу з 11 присутніх, що становить 18,2%.

Пропозиції:

1. Педагогічним працівникам гімназії.

- 1.1. урахувати вікові та індивідуальні психологічні особливості учнів 5 класу;
- 1.2. використовувати у своїй роботі принцип наступності між початковою та основною школою;
- 1.3. запобігати груповій критиці дитини або її діяльності, а також порівняння її помилок з успіхами інших учнів;
- 1.4. порівнювати якість роботи дитини тільки з її попередніми результатами;
- 1.5. надавати емоційну підтримку учням словами, поглядом, жестами; демонструвати віру в успіх дитини, акцентувати увагу на успіхах, перемогах;
- 1.6. підтримувати і заохочувати прояви активності в роботі на уроці у скутих, сором'язливих, тривожних дітей, підвищувати їхній статус у класі;
- 1.7. посилити мотиваційну складову уроку, впроваджувати у своїй роботі засоби стимулювання та заохочення дітей до пізнавальної діяльності;
- 1.8. розвивати рефлексивні уміння учнів, формувати навички самоконтролю та самооцінки;
- 1.9. застосовувати різні види, форми та стратегії для залучення до співпраці батьків для вироблення однакових поглядів на процес розвитку, виховання та навчання.

2. Класному керівнику Реметі М.В.:

- 2.1. Постійно працювати над згуртуванням дитячого колективу;
- 2.2. будувати спілкування в некритичній формі, формуючи адекватну самооцінку;
- 2.3. піднімати статус ізольованого та знехтуваного учня (давати доручення, стимулювати, схвалювати його досягнення, створювати умови для співпраці з однокласниками);
- 2.4. продовжувати співпрацювати з учителями-предметниками, батьками учнів, практичним психологом, бібліотекарем;
- 2.5. провести години спілкування, бесіди, ділові ігри, тренінги, пов'язані з школою і проблемами вихованців, направлені на формування впевненої поведінки, подолання агресивності та грубої поведінки.

3. Практичному психологу Глаголі Н.Д. навчального закладу проводити

корекційну роботу з учнями з низьким рівнем адаптації.